

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.295/2024/7.

A felperes:

felperes

cím6

A felperes képviselője:

Kemenes Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kemenes Csaba ügyvéd)

cím.

Az I. rendű alperes:

alperes

cím3

A II. rendű alperes:

alperes1

cím4.

Az I. és II. rendű alperes képviselője:

Lendvai és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lendvai Balázs ügyvéd)

cím2

Az alperesi beavatkozó:

beavatkozó

cím1

Az alperesi beavatkozó képviselője:

Dr. Mohai Máté ügyvéd

cím5

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

11.G.41.789/2024/6-I.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperes által az egyetemlegesen jogosult I. és II. rendű alpereseknek fizetendő perköltség összegét 6.604.000 (Hatmillió-hatszáznégyezer) forintra leszállítja; egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az egyetemlegesen jogosult I. és II. rendű alpereseknek 1.270.000 (Egymillió-kétszázhetvenezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi 10032000-01070044-09060018 számú számlája javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetét – amelyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 3:24. § (2) bekezdése és 6:524. § (1) bekezdése alapján 5.586.325.000 forint kár és késedelmi kamata, továbbá a perköltség egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket – az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította, és kötelezte a felperest az egyetemlegesen jogosult I. és II. rendű alpereseknek 72.470.328 forint perköltség 15 napon belüli megfizetésére, továbbá 1.500.000 forint kereseti illetéknek az ítélet jogerőre emelkedését követő hatvanadik napig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára való megtérítésére.

[2] A határozat indokolásában tényként állapította meg, hogy a felperes 1993. és 2020. között a csoport neve tagjaként márkanév márkanév alatt működött a németországi cég leányvállalataként bejegyzett cég1 osztrák társaság leányvállalataként. A felperes egyedüli tagja 2019. november 20. és 2020. január 23. között a cég4 (a továbbiakban: cég4) volt, amely társaság önálló cégjegyzési joggal rendelkező vezető tisztségviselői az előbbi időszakban az alperesek voltak. A felperes 2019. szeptember 30-i fordulónappal elkészített beszámolója alapján a cég4 az I. rendű alperes által aláírt határozatszám számú alapítói határozatával 2019. december 9-én 5.587.000.000 forint osztalék kifizetéséről döntött, amely összeg e napon kifizetésre került az egyedüli tag, a cég4 részére.

[3] Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemhez és a keresettel érvényesített joghoz való kötöttség alapján [polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 342. § (1) és (3) bekezdés] azt vizsgálta, hogy a felperest az általa állított tények alapján a Ptk. 6:519. §-a szerint megilleti-e az alperesekkel szemben a kártérítés teljesítésének követelésére irányuló jog.

[4] A felperes a keresettel érvényesített joga alapjául azt állította, hogy az alperesek a cég4 (a jelenlegi cég7 jogelődje) vezető tisztségviselőiként e jogkörükben eljárva szándékosan közreműködtek abban, hogy az irányításukkal működő cég4 jogosulatlanul, a Ptk. 3:184. § (1) bekezdésébe ütköző módon vehessen fel osztalékot, közösen okozva ezzel a keresettel érvényesített összegű kárt a felperesnek. Erre tekintettel a felperesnek azt kellett volna sikerrel bizonyítania, hogy kára, az osztalék állított jogellenes kifizetése jogi értelemben megtéríthető kár, amely jogilag értékelhető közvetlen adekvát okozati kapcsolatban áll az alperesek állított jogellenes magatartásával. Az alperesek nem a felperes vezető tisztségviselői, hanem a felperes tagjának vezető tisztségviselői voltak, ennek okán azt is bizonyítani kellett, hogy az alperesek az ügyvezetés körébe tartozó magatartással szándékosan okoztak kárt a felperesnek.

[5] A szerződésen kívül okozott károkért való kárfelelősség esetén – amelyre a felperes a keresetét alapította – a károkozás nem valamely önként felvállalt, meghatározott személlyel szembeni kötelezettség teljesítésének elmulasztásában, hanem a károkozástól való általános tartózkodási kötelezettség megsértésében áll, amely tipikusan aktív, tevőleges magatartást feltételez.

[6] A felperes állítása szerint a kárt a letételre, az értékvesztésre vonatkozó és a számviteli szabályok megszegésével okozták az alperesek, ezért az elsőfokú bíróság elsősorban azt vizsgálta, hogy a jogsértés alapját képező jogszabályok az alperesekre kötelező szabályt fogalmaznak-e meg, vagyis olyan magatartás kifejtésére kötelezi-e a Ptk. 3:184. §-a az alpereseket, ami a károkozástól való tartózkodási kötelezettségben nyilvánul meg.

[7] A Ptk. 6:520. §-a alapján minden károkozás jogellenes, kivéve, ha a károkozó a kárt jogszabály által megengedett magatartással okozta és a magatartás más személy jogilag védett érdekét nem sérti [Ptk. 6:520. § d) pont]. Az osztalék kifizetésével a társaság vagyonában értékcsökkenés következik be, azonban a Ptk. 3:184. §-a szerint az osztalékfizetés megengedett magatartás, így az önmagában nem jogellenes. E szabályok rendszertani elhelyezkedéséből (Ptk. Harmadik Könyv) is következik, hogy az osztalék kifizetése a társasági jogviszonyon belül értelmezhető, amely jogviszony alanyai a gazdasági társaság és annak tagjai, következésképpen a társasági jogi rendelkezések is ezen alanyokra vonatkoznak. Az osztalék a tagok javára, azok tagsági jogviszonyára figyelemmel történő kifizetés, így az osztalékfizetés Ptk. 3:184. § (1) bekezdésében meghatározott korlátai is e jogviszonyon belül érvényesülnek. Az osztalékfizetés elhatárolásáról a tagok összességéből vagy az alapítói jogokat gyakorló személyek összességéből álló testület dönt [Ptk. 3:16. § (1) bekezdés].

[8] A kereset alapjául megjelölt, jogellenesnek állított magatartásokat (a Ptk. osztalékfizetésre vonatkozó rendelkezései és a számviteli szabályok megsértése) kizárólag a társasági jogviszonyra vonatkozó jogszabályok határozzák meg és nincsen általános, ettől

független elvárás azzal kapcsolatosan, hogy harmadik személynek a társaság osztalékfizetése során hogyan kell eljárni, így az nem is alapozhatja meg kívülálló személy deliktuális felelősségét.

[9] Az elsőfokú bíróság a fenti indokok alapján a keresetet elsősorban azért találta alaptalannak, mert a Ptk. 3:184. §-a a társaságon belüli jogviszonyra, a társaságra és annak tagjára fogalmaz meg kötelezettségeket, nem kívülálló harmadik személyekre. Miután az alperesek nem tagjai a felperesnek, rájuk a fenti jogszabályból kötelezettség nem keletkezik, következésképpen azt megsérteni sem tudták. A tag ügyvezetőjét nem terhelik tagi kötelezettségek, a tag által hozott törvénysértő határozatért a jogszabályi feltételek fennállása esetén a tag felelhet a társasággal szemben.

[10] Ezen felül a Ptk. 3:24. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket sem látta megállapíthatónak, amely rendelkezés speciális felelősségi alakzatot jelent a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályához képest, mert a vezető tisztségviselő kizárólag az e minőségében szándékosan okozott károkért felel a jogi személlyel egyetemlegesen, vagyis, ha szándékosan eljárva akarja, tudja vagy belenyugszik abba, hogy magatartása harmadik személynek kárt fog okozni. A felperes a II. rendű alperes tekintetében a fenti fogalmi körbe tartozó magatartást meg sem jelölt, mert az nyilvánvalóan nem minősül ügyvezetői magatartásnak, hogy tudomása van az osztalék kifizetéséről és abból tagként közvetve részesül, hiszen ez nem tartozik a jogi személy irányításával kapcsolatos döntések meghozatala körébe [Ptk. 3:21. § (1) bekezdés]. A felperes az alperesek károkozásra irányuló szándékos magatartását sem jelölte meg, mert abból a tényből, hogy a kifizetett osztalék összege az alperesekhez került, szándékos károkozásra nem lehet következtetni, hiszen a gazdasági társaság gazdálkodó tevékenységének célja a profit termelése, az abból való részesülés.

[11] Miután az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperest az általa érvényesített jog az állított tények alapján nem illeti meg, az engedményezés kérdését nem tartotta a jogvita elbírálása szempontjából jelentősnek.

[12] A pervesztes felperest a Pp. 81. §-a alapján kötelezte a perköltség megfizetésére, amelynek körében az I. és II. rendű alperesek jogi képviselőjének ellátásával felmerült ügyvédi munkadíjat a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdése alapján állapította meg a kifejtett képviselői tevékenységgel arányosan.

[13] A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetnek való helyt adást, míg másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség összegének 6.604.000 forintra való leszállítására irányult. Kérte továbbá az alperesek másodfokú perköltségben marasztalását, valamint a másodfokú eljárás felfüggesztését a Fővárosi Törvényszék előtt 11.G.42.148/2024. számon az engedményezési szerződés létre nem jöttének, illetve érvénytelenségének megállapítása iránt, továbbá 11. G.42.458/2023. számon az osztalék visszafizetése iránt folyamatban lévő perek jogerős befejezéséig.

[14] Az elsőfokú döntést egyrészt a Ptk. 3:184. §-ából az alperesek kárfelelősségére levont következtetéseket érintően tartotta jogszabálysértőnek, miszerint az alperesek a Ptk. előbbi rendelkezését nem tudták megsérteni, mert nem tagjai felperesnek. Ehhez képest az alperesek az osztalékfizetésről szóló döntés meghozatalakor tisztában voltak azzal, hogy a felperestől csak a Ptk. 3:184. §-ának megsértésével vehető fel osztalék, hiszen a kifizetésről való döntés alapjául szolgáló beszámolóhoz a könyvvizsgáló fenntartásos záradékkal élt, amely szerint a letétet nem lehetett volna a pénzeszközök között figyelembe venni, és annak terhére nem lehetett volna osztalékot elszámolni. Az alperesek ezért csalárd módon jogellenesen jártak el, mert nem tartották be a letétre, valamint az eredménytartalék meghatározása során a cég-val szemben fennálló (6.596.524,8 euró) követelés értékvesztésére vonatkozó, a keresetlevélben részletesen megjelölt szabályokat.

[15] Az osztalék kifizetése az elsőfokú bíróság értelmezésével szemben önmagában is jogellenesnek minősülhet, amennyiben arra a Ptk. nem ad lehetőséget. Nem tartotta helytállónak az elsőfokú bíróságnak azt a következtetést sem, hogy a törvénysértő tagi határozatért kizárólag a tag felelhet a társasággal szemben, mert az osztalékfelvételt az alperesek határozták el és vitték véghez, a cég-t vezető tisztségviselőként képviselték, amikor a tag ügyvezetőiként a törvényi rendelkezések és korlátok ellenére osztalékfizetésről határoztak.

[16] A II. rendű alperes károkozó magatartását az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben a felperes megjelölte, amely abban áll, hogy tudott az osztalék kifizetéséről szóló, az I. rendű alperes által aláírt határozatról, hiszen a kifizetett osztalék arányos része a II. rendű alpereshez került. Kiemelte, hogy kártérítési felelősséget megalapozó mulasztás nem csak valamely jogszabály által megkövetelt magatartás kifejtésének elmaradása lehet (BH2021. 74.), a II. rendű alperesnek pedig számos eszköz állt a rendelkezésére, hogy az I. rendű alperes károkozó magatartása ellen fellépjen, így a Ptk. 3:145. §-a szerint tiltakozhatott volna a másik ügyvezető intézkedése ellen, amelynek elmulasztása megalapozza a II. rendű alperes felelősségét.

[17] A Ptk. 3:24. § (2) bekezdése alkalmazásához megkívánt szándékos károkozás az elsőfokú bíróság következtetésével ellentétben megállapítható, az alperesek szándéka kiterjedt a felperes megkárosítására, mert tudták, hogy az I. rendű alperes tevőleges magatartása és a II. rendű alperes mulasztása a felperes vagyonában jogosulatlanul eredményez értékcsökkenést. Az alperesek szándékosságát támasztja alá a jogszabálysértés súlyossága, vagyis a letétre vonatkozó szabályok és a könyvvizsgálói jelentés figyelmen kívül hagyása, továbbá a kirívóan jelentős értékű vagyonmozgás, illetve az a tény, hogy az osztalék végül közvetett társaságokon keresztül az alperesekhez került. A felperes azért adta elő, hogy az osztalék milyen úton jutott az alperesekhez, mert ennek a külvilágban is megjelenő, nyomon követhető tényéből vonható le következtetés az alperesek tudattartalmára és szándékosságára, ahogy az a BH2021. 330. számon, valamint a BH2018. 239. számon közzétett eseti döntésből is következik.

[18] Érvelése szerint a perbeli esetben két fajta felelősség merül fel, egyrészt a tag társasággal szembeni felelőssége, másrészt pedig a tag ügyvezetőinek a Ptk. 3:24. § (2) bekezdésén alapuló felelőssége, amely utóbbi körében a Ptk. 6:519. §-át és 6:524. § (1) bekezdését együtt kell alkalmazni. Ezért értelmezése szerint nem kizárt, hogy a tag

ügyvezetői az ügyvezetői felelősség mentén, a tag pedig a Ptk. 3:184. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség megszegése miatt egyszerre feleljenek, egymással párhuzamosan.

[19] Sérrelmezte, hogy az alperesek károkozásra is kiterjedő szándékosságának bizonyítása érdekében az elsőfokú bíróság az alpereseket személyesen nem hallgatta meg.

[20] Másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az alperesek részére megítélt ügyvédi munkadíj eltűzött, egyrészt abból az okból, hogy az osztalék visszafizetése, továbbá az osztalékfizetési kötelezettség természetbeni teljesítésével kapcsolatosan az ingatlan tulajdonjogának átruházását kimondó szerződés érvénytelensége iránt indított perekben az alperesek jelen perben eljáró jogi képviselője által előterjesztett ellenkérelem a perbelivel túlnyomó részében azonos. Az alperesek jogi képviselője azokban a perekben is a jelen perben előterjesztett védekezésével megegyező tartalmú nyilatkozatokat adott elő, amelyek közötti minimális eltérés a keresettel érvényesített jogok különbözőségében áll. Erre tekintettel – a beadványok tartalmától, minőségétől és terjedelmétől függetlenül – a felszámított perköltség és a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység nem áll arányban.

[21] Az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számú precedensértékű határozatában kifejtett szempontok mentén is aránytalan, figyelemmel arra, hogy a perben a bíróság két perfelvételi tárgyalást tartott, amelyek közül az első tárgyaláson a felek közösen kérték az eljárás szünetelését, majd a folytatódó eljárásban a bíróság az érdemi tárgyalást nyomban be is rekesztette. Érvélese szerint a perköltség összegének meghatározása során a felek vagyoni helyzetére is figyelemmel kell lenni és a felperes az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj, valamint a másodfokú eljárásban az alperesek által felszámított ügyvédi munkadíj megfizetésére nem képes, vagyoni helyzete azt nem teszi lehetővé.

[22] Álláspontja szerint az alperesek képviselőjének ügyvédi tevékenységével 6.604.000 forint áll arányban figyelemmel arra is, hogy a szerződés érvénytelensége iránt indított perben szintén az első tárgyaláson, bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül meghozott ítéletében a bíróság a felperest ilyen összegű perköltség megfizetésére kötelezte.

[23] A másodfokú eljárás felfüggesztése iránti kérelmét a Pp. 123. § (2) bekezdésére és arra alapította, hogy a felperes és az alperesi beavatkozó között a 2024. március 1-jén kelt engedményezési szerződés – amelynek alapján az alperesi beavatkozó a jelen perben is vitássá tette a felperes keresetőségi jogát – létre nem jött és érvénytelensége, továbbá az osztalék visszafizetése iránt folyamatban lévő perek elbírálása a jelen per eldöntése szempontjából előzetes kérdésnek minősül.

[24] Az I. és II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult, amelynek körében az ügyvédi munkadíjat 29.031.625 forint + áfa összegben számították fel.

[25] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a Ptk. 3:184. §-ának helyes értelmezésével, helytálló indokok mentén jutott arra a következtetésre, hogy az előbbi

jogszabályi rendelkezés megsértésében az alperesek nem tudtak közreműködni, így e körben részükről jogellenes magatartás sem valósítható meg, a kárfelelősség alapját jelentő egyéb magatartást pedig a felperes nem jelölt meg. Ehhez képest téves a felperesnek az az érvelése, hogy az alperesek, mint a tag ügyvezetői részesei lennének a Ptk. 3:184. §-ában meghatározott jogviszonynak, mert ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, a tag ügyvezetőjét nem terhelik tagi kötelezettségek. Amennyiben az osztalékfizetés veszélyeztette volna a felperes fizetőképességét, akkor elsődlegesen a felperes ügyvezetésének feladata lett volna, hogy a likviditási problémát okozó kifizetést ne teljesítse, ahogy a könyvvizsgálói jelentésben tett iránymutatás is előírja.

[26] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 3:24. § (2) bekezdéséből is helytálló következtetésre jutott. A PJD2024. 20. számon közzétett döntésből is következő ítélkezési gyakorlat e felelősségi tényállást azokra az esetekre látja alkalmazandónak, ahol a vezető tisztségviselő az e tisztségéből adódó jogosultságokkal visszaélve szándékosan okoz kárt harmadik személynek, amelynek során az általa képviselt gazdasági társaságot tudatosan felhasználva, annak mintegy fedezetében fejti ki a károkozó magatartást. Az alperesek ilyen magatartást nem tanúsítottak, nem értelmezhető a fenti értelemben vett szándékos károkozó magatartásnak az a tény, hogy az I. rendű alperes a tag nevében szervezeti képviselőként elfogadta a felperes ügyvezetése által összeállított, könyvvizsgálói véleménnyel alátámasztott éves beszámolót. Ahogy azt az elsőfokú ítélet is megerősíti, a beszámoló elfogadása, illetve az arról való tudomás, nem tartozik a jogi személy irányításával kapcsolatos döntések körébe, nem klasszikus ügyvezetői magatartás, hanem az egyedüli tag jogszabály által megkövetelt megnyilvánulása a szervezeti képviselő által.

[27] A felperes nem állította és nem is bizonyította az alperesek károkozásra irányuló szándékos magatartását, azt, hogy az alperesek tudata átfogta, miszerint a felperes ügyvezetése által összeállított beszámoló alapján történő osztalékfizetés meg fogja sérteni a Ptk. 3:184. §-át. A fellebbezési érveléssel ellentétben nem tekinthető a szándékosságot megalapozó ténynek, hogy az alperesek tudtak az osztalékfizetést is tartalmazó beszámoló elfogadásáról és arról, hogy a kifizetett osztalék vagy annak egy része köztes jogi személyeken keresztül az alperesekhez kerül, hiszen a Ptk. 3:88. § (1) és (2) bekezdései szerint a gazdasági társaság fogalmi eleme az üzletszerű gazdasági tevékenység végzése és a nyereség felosztása. Ehhez képest a felperes nem adta elő az alperesek tudattartalmára levont következtetésének ténybeli alapját.

[28] A másodlagos fellebbezési kérelmet azért tartották megalapozatlannak, mert a felperes döntése volt, hogy lényegében ugyanannak az igénynek az érvényesítése érdekében három különböző pert indított, vállalva annak kockázatát, hogy pervesztesség esetén mindhárom perben viselnie kell a perköltséget. Nem vitatták, hogy a három per tényállása lényegében megegyezik, a jogi érvelés azonban különböző, amelynek minőségi kidolgozására fordított időt nem lehet csupán azzal mérni, hogy az hány oldalt tesz ki a teljes alperesi beadványban.

[29] A jelen perben a felperes által érvényesített jog komplex anyagi jogi kérdések (a vezető tisztségviselői felelősség, egyetemlegesség, szándékosság) értelmezését és vizsgálatát igényelte. Az alperesek jogi képviselője nem csupán ellenkérelmet szerkesztett, de a 2024. október 11-i tárgyalásra való felkészülése is hosszabb időt vett igénybe, amely tárgyaláson további részletes jogi érvelést terjesztett elő.

[30] Mindezek következtében az elsőfokú bíróság által a felszámítottal közel megegyező összegben megállapított ügyvédi munkadíj arányos az elvégzett jogi képviselési tevékenység mennyiségével és minőségével. A fellebbezésben hivatkozott perben megítélt ügyvédi munkadíj azért nem lehet irányadó, mert abban a perben a pertárgy értéke a jelen perhez képest lényegesen alacsonyabb volt.

[31] Kiemelték, hogy az IM rendelet azért igazítja a munkadíjat a pertárgy értékéhez, mert a magasabb pertárgyérték általában komplexebb pereket jelent, jelentős mértékű és színvonalú munkaráfordítást igényel, a magasabb értékhez igazodik a jogi képviselő anyagi felelőssége is, valamint a rendelet alapján az ellenérdekű fél is számolhat azzal, hogy az itt meghatározott összeget kell pervesztessége esetén megfizetnie.

[32] A másodfokú eljárás felfüggesztését nem találták indokoltnak, mert az elsőfokú bíróság a felperes keresetét nem a keresetösségi jog hiánya miatt utasította el, hanem érdemben bírálta el, amelyen a folyamatban lévő per eredménye nem változtat.

[33] Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult azzal az indokkal, hogy a felperes által a perben érvényesített követelés anyagi jogi jogosultja nem a felperes, hanem az engedményezési szerződés alapján az alperesi beavatkozó.

[34] A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezését a Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja szerint tárgyaláson bírálta el, és azt csak a perköltség mérséklésére irányuló másodlagos fellebbezési kérelem tekintetében találta alaposnak.

[35] Az elsőfokú ítéletnek nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés], ezért azt a Fővárosi Ítéltábla egészében, az anyagi jogi felülbírálatra irányuló fellebbezési kérelem és az ellenkérelem Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti, a Kúria Pfv.I.20.807/2023/5. számú precedensértékű határozatában értelmezett keretei között bírálta felül, amely szerint a felek jogi érveléséhez a másodfokon eljáró bíróság sincs kötve, a jogszabályok érvényesülésének biztosítása érdekében az érvényesített jogon, a kereseti kérelmen és az elsőfokú eljárásban előadott ellenkérelmen belül a fél jogi érvelésétől eltérő indokok mentén is határozhat.

[36] A felperes a jelen perben a kártérítés teljesítésének követelésére irányuló jogát érvényesítette az alperesekkel, mint a felperes egyedüli tagjának vezető tisztségviselőivel szemben arra alapítottnak, hogy az alperesek a keresetlevélben ismertetett módon közreműködtek abban, hogy az irányításukkal működő cég a Ptk. 3:184. § (1) bekezdésébe ütköző módon vehessen fel osztalékot a felperestől abból a célból, hogy az osztalék az általuk tulajdonolt társaságokon keresztül végül hozzájuk kerüljön. Az elsőfokú bíróság elutasító döntése pedig azon alapult, hogy a Ptk. 3:184. §-a a társaságra és annak tagjára fogalmaz meg

kötelezettségeket, nem pedig kívülálló harmadik személyekre, így az alperesek, akik nem tagjai felperesnek és akiket a tag ügyvezetőjeként nem terhelnek tagi kötelezettségek, ezt a jogszabályi rendelkezést megsérteni sem tudták. Ezenfelül nem látta megállapíthatónak a Ptk. 3:24. § (2) bekezdésében meghatározott speciális feltételeket, vagyis az alperesek ügyvezetés körébe tartozó, károsodás előidézésére irányuló szándékos magatartását sem.

[37] Ehhez képest a Fővárosi Ítéltábla következtetése szerint a keresetet elutasító elsőfokú ítélet azért nem jogszabálysértő, mert a perbeli esetben hiányzik a felperes és az alperesek közötti kártérítési jogviszonyt keletkeztető tény, a kár bekövetkezése.

[38] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a Ptk. 6:519. §-a és 3:24. § (2) bekezdése alapján érvényesített jog együttes feltétele volt az alperesek vezető tisztségviselői jogkörében eljárva tanúsított károkozó magatartása, a felperest ért kár, továbbá a kettő közötti okozati összefüggés fennállta, valamint a kár szándékos okozása, mert a vezető tisztségviselő által harmadik személyeknek okozott kár esetén csak a szándékos károkozónak minősülő vezető tisztségviselő felel egyetemlegesen jogi személlyel.

[39] Jóllehet az alperesek az elsőfokú eljárásban a védekezésükben – mind az írásbeli ellenkérelemben, mind pedig a perfelvételi tárgyaláson – hivatkoztak arra is, hogy tőlük kártérítés csak akkor lenne követelhető, ha bíróság a jogellenesnek minősített osztalék-kifizetés visszafizetésére kötelezné a cég4-t, amely társaság jogutódja e kötelezettségének nem tenne eleget, továbbá az elsőfokú bíróság is idézte a kontraktuális és deliktuális kártérítés közötti különbségtételre vonatkozó, jogtudományos és jogiradalmi értelmezést, mégis figyelmen kívül hagyta, hogy a szerződésen kívüli kártérítési jogviszonyt, a károkozó és a károsult közötti deliktuális kárkötelmet a károkozás, vagyis a kár bekövetkezése hozza létre. A másodfokú eljárás fentiekben értelmezett kereteire figyelemmel nem volt akadálya annak, hogy a Fővárosi Ítéltábla a deliktuális kártérítés elsőfokú bíróság által értékelttől eltérő tényállási elemének hiányára alapítottan hozza meg a döntését.

[40] A felperes kárát a tagja (cég4) részére a jogszabályi feltételek hiányában történt, ekként jogszabálysértő osztalékfizetés révén a vagyonában beállott értékcsökkenésben vette számításba. Ahogy arra az alperesek az elsőfokú eljárásban helytállóan hivatkoztak, a tag javára a Ptk. 3:184. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére teljesített kifizetések visszakövetelésére a Ptk. 3:184. § (3) bekezdése – elsődlegesen hitelezővédelmi célból – önálló jogalapot teremt a társaság számára a tagjával szemben, az ilyen kifizetéseket a tagnak a társaság részére vissza kell fizetni.

[41] A felperes saját tényállításai szerint a tagjával szemben az osztalék visszakövetelése iránti pert és a tag ügyvezetői, az alperesek elleni jelen pert ugyanazon vagyoni jogának a megsértése, illetve védelme miatt, annak érdekében indította, hogy az osztalékként kifizetett pénzösszeg visszakerüljön a vagyonába. A Ptk. 3:184. § (3) bekezdése, mint a jogellenesen kifizetett osztalék taggal szembeni visszakövetelését megalapozó anyagi jogi jogszabályi rendelkezés alapján a felperes jogosulttá válik a jogellenesen kifizetett osztalék tagjától való visszakövetelésére, ennek eredménytelensége esetén – mint a perbeli

esetben – e jogának bíróság előtti érvényesítésére. Ebből következően a felperes vagyonaiból az állítása szerint jogosulatlan osztalékfizetés folytán kikerült perbeli pénzösszeg csak akkor és annyiban válik kárrá, amennyiben a felperes a tagjától a Ptk. 3:184. § (3) bekezdése alapján nem jut hozzá ehhez az összeghez, és miután a felperes és tagja között az osztalék visszafizetése iránt per van folyamatban, az abban a perben meghozott jogerős ítélet szerinti marasztalási összeg önkéntes teljesítéséig, illetve behajthatatlanságának, végrehajthatóságának hiányában és csak a be nem hajtott rész erejéig keletkezik kára.

[42] Ebből következően mindaddig, amíg a felperes a tagjával szemben az osztalék visszafizetését követelheti, illetve ennek eredménytelenségéig, esedékes kár hiányában nem lehet alapos az alperesekkel szembeni – a tag ügyvezetőiként az osztalékfizetés elhatározásában és felvételében való közreműködésre alapított – szerződésen kívüli kártérítési igénye.

[43] Nem helytálló a felperesnek a párhuzamos igényérvényesítésre vonatkozó érvelése, mert a felperes által felhívott jogszabályi rendelkezésekből ez nem következik. A szándékos károkozó vezető tisztségviselőnek a jogi személlyel egyetemleges felelőssége [Ptk. 3:24. § (2) bekezdés] a Ptk. 6:29. § (2) bekezdése szerint valóban választási lehetőséget biztosít a károsult számára abban a tekintetben, hogy a jogát az egyetemleges kötelezettek mindegyikével vagy azok bármelyikével szemben érvényesítheti. A perbeli esetben azonban a cég nem kártérítésre, hanem a jogszabályi feltételek ellenére felvett osztalék visszafizetésére lehet köteles, amelynek keretében visszafizetni rendelt pénzösszeg csak akkor és annyiban válik kárrá és keletkeztet kárkövetelést, ha annak a tagtól való behajtása eredménytelen.

[44] Az alperesekkel szembeni kereset a fent kifejtett indokok alapján a kár bekövetkezésének hiányában nem volt alapos, amely az alperesek érvelésével ellentétben az egységes ítélkezési gyakorlat szerint nem a felperesi követelés időelőttiségét jelenti, hanem a kárkövetelést eredményező kár hiányában vezet a kereset elutasításához (BDT2013. 2856., BDT2017. 3721.). Ebből következően a szerződésen kívül okozott károkért való kárfelelősség egyéb feltételeinek, köztük a károkozó magatartás kár bekövetkezésének tényéből következő jogellenességének vizsgálatára nem volt szükség és lehetőség.

[45] A Fővárosi Ítéltábla a felperes másodlagos fellebbezését az alábbiak szerint alaposnak találta.

[46] Az elsőfokú bíróság az alperesek által felszámított ügyvédi munkadíjat a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban állónak találta, ezért azt az azóta hatályon kívül helyezett, azonban a perbeli esetben még alkalmazandó IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja szerint a felszámítottal egyező összegben állapította meg annyi eltéréssel, hogy a személyenként számításba vett ügyvédi munkadíj az alpereseket egyetemleges jogosultként illeti meg, amely egyetemleges jogosultság a másodfokú eljárásban már nem volt vitás.

[47] A pertárgy értékének az alperesek érvelésével egyezően a munkadíj megállapítása során valóban jelentősége van, mert a per tárgyának értéke hatással van a

feleknek a per mikénti elbírálásához fűződő érdekére, a jogi képviselő felelősségének mértékére, éppen ezért szabályozza az IM rendelet 3. §-a az ügyvédi munkadíj számításának egyik lehetséges módjaként a pertárgy értékéhez igazodó meghatározást. Ugyanakkor az IM rendelet 3. § (6) bekezdése kifejezetten lehetőséget biztosít a munkadíj összegének mérséklésére abban az indokolt esetben, ha a pertárgy értéke szerint számított munkadíj nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[48] A perbeli esetben az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj a felperes helytálló fellebbezési érvelése szerint eltúlzott, az a Kúria precedensértékű, Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletében kifejtett szempontrendszerek mentén – amely a határozat elvi tartalma szerint az IM rendelet 3. §-a alapján felszámított munkadíj mérséklésére is irányadó – a következők miatt nem áll arányban a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

[49] A per a keresetlevél benyújtásától kezdődő 13 hónapon belül elsőfokon érdemi döntéssel fejeződött be, úgy, hogy közben az eljárás 2024. június 5-étől 2024. július 12. napjáig a felek közös kérelmére szünetelt. Az elsőfokú bíróság az eljárás folytatását követően egy perfelvételi tárgyalást tartott, amelyet – a perfelvétel lezárásával – nyomban az érdemi tárgyalással folytatott, majd a tárgyalást be is rekesztette. A jogvita így elsőfokon valójában egy tárgyaláson lezárult, mert az ezen kívül kitűzött tárgyalásokon csak az eljárás szünetelésének a megállapítása, továbbá az ítélet kihirdetése történt. Az elsőfokú eljárásban okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítás lefolytatására nem került sor, az elsőfokú bíróság a keresetet jogkérdésben való állásfoglalás mentén bírálta el.

[50] Az alperesek a keresettel szemben részletes, a felperes valamennyi tény- és jogállítására kiterjedő érdemi védekezést terjesztettek elő. Annak nem volt akadálya, hogy az alperesek képviselője a korábban más perben általa szerkesztett ellenkérelem adatait felhasználva könnyítse a jelen perben a képviseleti tevékenységét. Azt azonban figyelembe kellett venni, hogy a felperes az osztalék visszafizetése iránti pert ugyanazon tények és okirati bizonyítékok alapján indította, mint amely tények és okirati bizonyítékok alapján e perben az osztalék-kifizetés jogellenességét állította, így a jelen perben a védekezés elkészítésének idő- és munkaszükségletét csökkentette, hogy az alperesek képviselője – aki az osztalék visszafizetése iránti perben a cég4 képviseletében jár el – az ellenkérelem megszerkesztéséhez felhasználhatta az osztalék visszafizetése iránti perben korábban már előterjesztett ellenkérelmét és az ennek során megszerzett ismereteit. A jelen perben és az osztalék visszafizetése iránti perben érvényesített jogok különbözősége és a peres felek részben eltérő személye mellett sem lehetett figyelmen kívül hagyni a képviseleti tevékenység idő- és munkaszükségletének megítélése során, hogy az ügyvezetői felelősség alapjául állított jogellenes osztalékfizetést érintően az alperesek képviselője a másik perben már a jelen perbeli védekezése előtt kialakította a jogi álláspontját. Ez annak ellenére sem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a Pp. által meghatározott keretek között valóban a felperes dönthette el, hogy az állítottnak jogszabálysértő osztalékfizetésből származó igényét mely alperessel szemben, milyen időrendben és milyen módon érvényesíti, amelyből következően a külön perben való eredménytelen jogérvényesítés következményeit az adott perben viselnie kell.

[51] A jelen perben a keresettel érvényesített jog alapját képező jogszabályok [Ptk. 6:519. §, 6:524. § (1) bekezdés és 3:24. § (2) bekezdés] értelmezése és annak alapján a védekezés elkészítése nem igényelt kiemelkedő, az átlagosat lényegesen meghaladó

munkaterhet. E jogszabályok értelmezése, a konkrét eseménytörténeti tényekre való alkalmazhatóságának megítélése és ennek mentén az érdemi védekezés elkészítése szempontjából a pertárgy értékének nem is volt döntő jelentősége, mert nem a kifizetett osztalék összegétől függött, hogy az alperesekkel szemben az ügyvezetői felelősségük alapján érvényesíthető-e kártérítés teljesítésének követelésére irányuló jog.

[52] Azt, hogy fennállnak-e az ügyvédi munkadíj mérséklésének a feltételei mindig az adott perben a fent megjelölt precedensképes határozat elvi tartalmában meghatározott szempontok szerinti értékeléssel, a konkrét peradatok mellett lehet meghatározni, amelynek során a felperes érvelésével ellentétben nincs jelentősége a más jog érvényesítése iránt indított, eltérő pertárgyértékű perben megítélt ügyvédi munkadíj mértékének. Ezért a felperes által megjelölt összeget a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú bíróságot kötő határozott másodlagos fellebbezési kérelemként [Pp. 371. § (1) bekezdés b) pont] vette csak figyelembe, annak azonban a mérséklés szempontjából nem tulajdonított jelentőséget, hogy a hivatkozott perben más bíróság milyen körülmények mérlegelésével találta ezt az összegű munkadíjat a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban állónak.

[53] Az ügyvédi munkadíj összegének megállapítása során kizárólag azt lehetett vizsgálni, hogy a pertárgy értéke szerint számítandó munkadíj a magasabb pertárgyértékű ügyekben érvényesülő, a pernyeréshez fűződő nagyobb érdekeltségre és magasabb mértékű ügyvédi felelősségre is figyelemmel arányosan megfeleltethető-e a perben ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységnek. A pervesztes fél jövedelmi és vagyoni viszonyainak a pernyertes ügyvédi munkadíjának meghatározására nézve nincs értékelhető jelentősége. Ezért a felperes érvelésével ellentétben nem volt figyelembe vehető, hogy a felperes a vagyoni helyzete alapján képes-e a megítélt perköltség megfizetésére, mert ez egyrészt a végrehajtás körébe tartozó tény, így a mérséklés alapjául nem szolgálhat, másrészt a felperesnek a keresetindításkor számolnia kell a pervesztés lehetőségével és ennek a perköltség viselésében álló következményeivel.

[54] A Fővárosi Ítéltábla a fenti szempontok értékelése mellett arra a következtetésre jutott, hogy az IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj mérséklése indokolt és úgy ítélte meg, hogy az alperesek képviselője által az elsőfokú eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységgel az áfa összegét is magában foglaló 6.604.000 forint áll arányban.

[55] A Fővárosi Ítéltábla az alábbiak szerint nem találta indokoltnak a másodfokú eljárás felfüggesztését a felperes kérelmében megjelölt polgári perek befejezéséig, ezért a felperes felfüggesztés iránti kérelmét elutasította.

[56] A Pp. 364. §-a alapján a másodfokú eljárásban is alkalmazandó Pp. 123. § (2) bekezdése akkor teszi lehetővé a peres eljárás felfüggesztését, ha a per eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári eljárás már folyamatban van. A másodfokú eljárás felfüggesztése ehhez képest akkor lehet indokolt, ha az elsőfokú ítélet érdemi felülbírlata, a jogerős érdemi döntés meghozatala egy már folyamatban lévő polgári per tárgyát képező kérdés előzetes elbírálásától függ. A felfüggesztés tehát a jogvita elbírálása szempontjából nélkülözhetetlen valamely tény előzetes megállapítását, nem pedig a keresettel

értékesített jog anyagi jogi előfeltételének megteremtését célozza. Ehhez képest az osztlék visszafizetése iránti per befejezése a jelen per másodfokú elbírlása szempontjából nem minősül előkérdésnek, hiszen e nélkül is eldönthető, hogy kár hiányában nem lehet alapos a felperes alperesekkel szembeni kártérítési keresete.

[57] A jelen perben előterjesztett kereset alaptalansága miatt hozott elutasító ítélet anyagi jogerőhatása [Pp. 360. § (1) bekezdés] nem zárja ki az eltérő ténybeli alapon nyugvó kártérítési kereset megindítását, ha a felperes nem jut hozzá a tagjától a valóban jogosulatlanul minősülő osztlékfelvétel útján kifizetett pénzösszeghez.

[58] Az alperesekkel szembeni kárkövetelés átruházására vonatkozó engedményezési szerződés létrejötte és érvénytelensége iránt indított per mikénti elbírlása szintén nem képezi a másodfokú elbírlás előkérdését, mert az nem eredményezhetne eltérő döntést. A felperes engedményezési szerződés kapcsán indított perben való pernyerése nem változtat azon, hogy kár hiányában nem lehet alapos az ennek megtérítése iránt előterjesztett perbeli keresete, míg a peresztése azt eredményezné, hogy egy később esetlegesen bekövetkező kárkövetelésnek nem a felperes az anyagi jog jogosultja.

[59] A Fővárosi Ítéltábla a fenti indokok alapján az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta és az alperesek részére megítélt ügyvédi munkadíjat a fenti összegre szállította le, egyebekben pedig az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[60] A felperes elsődleges fellebbezési kérelme megalapozatlan volt, a másodlagos fellebbezési kérelem a per érdemét nem érintette, ezért az abban való pernyerése a perköltségviselés szempontjából nem volt értékelhető. A felperes ezért a Pp. 364. §-a és 83. § (1) bekezdése szerint nem igényelhette másodfokú perköltsége megtérítését és köteles az alperesek ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amelyet a Fővárosi Ítéltábla az IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján állapított meg. Az alperesek által az IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint felszámított ügyvédi munkadíj nem állt arányban a másodfokú eljárásban kifejtett képviseleti tevékenység idő- és munkaszükségletével. Ennek során a Fővárosi Ítéltábla figyelembe vette, hogy az elsőfokú bíróság jogkérdés mentén állást foglalva a Ptk. 3:184. § (1) bekezdésének és a Ptk. 3:24. § (2) bekezdésének értelmezésével utasította el a keresetet, ezért a pertárgy értékének a másodfokú képviseleti tevékenység mennyisége, időigényessége és összetettsége szempontjából nem volt döntő jelentősége. Ezen felül a fellebbezés tartalma – amelyben az alperesek szerint is a felperes túlnyomórészt az elsőfokú eljárásban már előadott jogi érveit ismételte meg – szintén nem igényelte összetett, szerteágazó tény- és jogkérdések értékelését magában foglaló, időigényes képviseleti tevékenység kifejtését.

[61] A Pp. 102. § (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban peresztés felperes köteles az előzetesen meg nem fizetett fellebbezési illeték viselésére.

[62] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja a felperest, hogy a fellebbezési illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő hatvanadik napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Matosek Edina s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Balázs Ildikó s.k.

bíró

Dr. Kolozs Balázs s.k.

bíró